

De Rank

Protestants Christelijke Basisschool

“de ukkeklup”

Pedagogisch beleidsplan Voorschool

Stichting Christelijke Kinderopvang Bommelerwaard (SCKB)
Kerkwijk
Februari 2018

Inhoudsopgave

Voorwoord en algemene informatie	3
Visie	5
Pedagogisch beleid	7
Structuur, regels en gewoonten	15
Volgen van leerlingen en doorgaande lijn naar basisschool	17
Overige beleidsterreinen	20
Praktische informatie	23

Voorwoord en algemene informatie

In dit document leggen wij verantwoording af over onze werkwijze en visie binnen de 4 Voorscholen van de Stichting Christelijke Kinderopvang Bommelerwaard. Deze Voorscholen zijn in augustus 2017 door een besturenfusie bij elkaar gekomen. Dat betekent dat er naast de harmonisatie Kinderopvang ook sprake is een harmonisatie tussen de Voorscholen. Daarbij is toegewerkt naar 1 pedagogisch beleidsplan.

Met de inhoud van dit beleidsplan kunnen wij naar buiten toe duidelijk maken wat onze manier van werken is. Zo hebben ouders het recht om voordat hun kind bij ons in de Voorschool komt te weten hoe wij met hun kind zullen omgaan. En door het gezamenlijk vastleggen van onze aanpak bevorderen we onze professionaliteit. We willen kritisch blijven kijken naar ons handelen om de kwaliteit van de Voorschool hoog te houden en waar het kan te verbeteren en verfijnen. Door de tijd heen kunnen inzichten en ideeën veranderen. Daarom evalueren we jaarlijks dit plan en zullen het indien nodig bijstellen.

De doelgroep van de Voorschool omvat alle kinderen van 2,5 tot 4 jaar, van wie de ouders de identiteit van de school onderschrijven. De Voorschool heeft een opvoedingsondersteunende taak en wil optimale ontwikkelingskansen creëren door het aanbieden van veelzijdige en passende speelmogelijkheden in een veilige en vertrouwde omgeving waarbij het hoofddoel is het voorkomen en wegwerken van achterstanden en het verbeteren van schoolprestaties van kinderen uit de doelgroepen van het onderwijsachterstandenbeleid.

We bieden ook plaats aan kinderen vanaf twee en een half jaar die een VVE-indicatie hebben. Tijdens de dagdelen dat deze peuters komen zijn er pedagogisch medewerkers werkzaam die hiervoor gecertificeerd zijn.

Als personeel van SCKB zijn we ons bewust van het belang van een eenduidige aanpak van de kinderen door de pedagogisch medewerkers en een doorgaande lijn van de Voorschool naar de school, en hiervoor werken we nauw samen om voor de kinderen passend onderwijs aan te kunnen bieden.

De Voorscholen van SCKB hebben een christelijke identiteit. Dit betekent dat de grondslag voor al het denken en handelen wordt gevormd door Gods Woord. Aan dat Woord worden de beginselen voor de opvoeding en het onderwijs ontleend. Aan de ouders wordt gevraagd deze grondslag te respecteren.

De Voorschool is voor kinderen een plaats waar ze spelen, ontmoeten, ontdekken en ontwikkelen. Samen spelen en spelenderwijs leren. Twee belangrijke begrippen met betrekking tot de ontwikkeling van peuters. Wij proberen het voor de peuters zo gezellig en plezierig mogelijk te maken, zodat uw kind naast thuis een veilige, vertrouwde omgeving leert kennen. Een kind dat de Voorschool bezoekt is niet meer blanco. Het draagt al een bagage aan ervaringen met zich mee, waardoor het al gedeeltelijk is gevormd. In principe heeft ieder kind een drang om te leren en te ontdekken. De omgeving is daarbij een stimulerende factor en kan richting geven aan de ontwikkeling. Met andere woorden, tussen kind en omgeving is sprake van een wisselwerking. Daarom wordt op de Voorschool een omgeving gecreëerd waarin een kind zich veilig, geborgen en vertrouwd voelt. Pas dan kan een

kind positieve ervaringen opdoen om van te leren. Op deze manier vormt de Voorschool een goede voorbereiding op de basisschool.

Het aanbod in de Voorschool heeft een echt schools karakter. Er worden dingen aangeleerd die in de vroegschool (is groep nul tot en met twee) weer terugkomen, zoals het ritme van de dag, in de kring op je stoel blijven zitten en naar elkaar luisteren. De aangeboden activiteiten zijn passend bij de leeftijd. De leerstof, de manier van aanbieden en de lengte van de momenten sluiten aan bij de mogelijkheden, belevingswereld en interesse van de peuter.

Het doel van de Voorschool is om spelenderwijs de ontwikkeling van de peuter te stimuleren en de sociale contacten te bevorderen. Voorop staat dus het *spelend leren*. Hiervoor gebruiken we binnen de Voorschool de methode: 'Doe meer met Bas'.

Visie

In dit hoofdstuk gaan we in op de algemene uitgangspunten die de basis vormen voor de werkwijze binnen de Voorschool en ons pedagogisch handelen. Achtereenvolgens onze visie op

de Voorschool

de opvoedingstaak

de pedagogische relatie in de Voorschool

Visie op de Voorschool

De Voorschool heeft een pedagogische doelstelling. Kinderen krijgen de kans om met leeftijdsgenootjes om te gaan. De Voorschool biedt een veilige speelplek in een vertrouwde sfeer om samen met andere kinderen en materialen te spelen en zich daardoor te ontwikkelen onder begeleiding van professionals. De Voorschool heeft een opvoedingsondersteunende taak, doordat het een op zich zelf staand pedagogisch milieu vormt, aanvullend op de thuissituatie. Ook beoogt de Voorschool het vergroten van kansen en het beperken van risico's voor alle kinderen zodat een doorgaande, ononderbroken ontwikkelingslijn voor het jonge kind gerealiseerd kan worden. Hiervoor is een goede samenwerking tussen ouders, consultatiebureau, Voorschool, vroegschool (groep nul tot en met twee) en basisschool van groot belang.

Via spel ontwikkelen en leren jonge kinderen. Daarom neemt de Voorschool dit als uitgangspunt bij het realiseren van de doelstelling. De Voorschool biedt een uitnodigende, veelzijdige en veilige speelomgeving. Er worden passende activiteiten en passend spelmateriaal aangeboden. Elk kind krijgt hierdoor de mogelijkheid om op zijn eigen wijze en in zijn eigen tempo te ontwikkelen. Spelenderwijs en in interactie met andere kinderen en pedagogisch medewerkers vergroten zij hun woordenschat, ontwikkelen zij hun motorische mogelijkheden en groeien in sociaal vaardig gedrag. De ontwikkeling van het kind wordt als het ware 'uitgelokt'. De pedagogisch medewerkster volgt het ontwikkelingsproces en probeert het kind een stapje verder te brengen. Geprobeerd wordt in te spelen op wat het kind aangeeft. We noemen dit ontwikkelingsgericht werken.

Visie op de opvoedingstaak

Opvoeden en onderwijzen zijn niet te scheiden. Onderwijzen is niet mogelijk zonder dat we daarin en daardoor opvoeden. Onderwijs is niet anders dan een verlengstuk van een taak die bij het gezin hoort. Het gezin is het natuurlijke opvoedingsmilieu. De taak van de school ligt op het terrein van opvoeden en onderwijzen. De normen en waarden die wij in onderwijs en opvoeding de kinderen willen overdragen ontlene wij aan Gods Woord. De hoofdregels vinden wij in de 'Wet der tien geboden' zoals we deze in Exodus 20 lezen. Samengevat: God liefhebben boven alles en onze naaste liefhebben als onszelf.

Visie op de pedagogische relatie in de Voorschool

Opvoeders hebben invloed op kinderen. Deze invloed is diepgaand en ver reikend. We gaan een relatie aan. In die relatie bieden we allereerst en allermeeft onszelf aan. In die relatie voeden we op en laten we voorbeeldgedrag zien. Ons gedrag moet stimulerend en groeibevorderend zijn en moet een klimaat doen ontstaan waarin het goed toeven is. Dat heeft een goed welbevinden van het kind tot gevolg. In

de omgang met elk kind dient het besef aanwezig te zijn dat we een deel van de verantwoordelijkheid van de opvoeding van de ouders overnemen.

Bij jonge kinderen is er een eenheid in denken, handelen en voelen. Ook het geweten wordt gevormd. Er is een ontwakend besef van goed en kwaad en de poging om daarnaar te handelen. Het pedagogisch klimaat van de Voorschool moet zo zijn dat het kind ervaart dat de levensbeschouwing in de praktijk functioneert. Dit zal te merken zijn in een wederzijds gevoel van vertrouwen, het bieden van een juist gedoseerde ondersteuning en het ervaren van een uitdaging om te leren. Elk kind moet zijn eigen plekje in de groep kunnen vinden. Er moet aandacht zijn voor ieder kind.

Het voorgaande betekent dat we een kind accepteren zoals het is en we het kind laten merken dat we het respecteren door het met een open houding tegemoet te treden. Elk kind willen we aandacht geven door bijvoorbeeld actief te luisteren naar wat het te vertellen heeft. Door op het kind in te gaan willen we laten merken dat we er zijn voor het kind. Kinderen moeten zich serieus genomen voelen, zodat ze het vertrouwen krijgen in de pedagogisch medewerkster en zich veilig voelen. Een kind ervaart ook veiligheid als de wereld om hem heen gestructureerd is. De dagindeling zorgt voor structuur en het kind gaat het ritme herkennen. Doordat we een kind veiligheid bieden, zal het zich geborgen voelen. Het kind ervaart zo de veiligheid die het nodig heeft om zich te kunnen ontwikkelen. Het is nodig om de volgende basisvoorwaarden voor een actieve, gemotiveerde en zich ontwikkelende leerhouding van het kind te bieden:

- competentie: het gevoel dat ik de opgedragen opdracht aan kan;
- relatie: het gevoel dat er een goede verhouding en/of band is met degenen die je omringen, thuis en op de Voorschool;
- zelfstandigheid: het gevoel dat je iets kunt ondernemen zonder daarbij (teveel) van anderen afhankelijk te zijn.

Pedagogisch beleid

Pedagogische uitgangspunten

Peuters bevinden zich in een fase waarin het belangrijk is dat zij vaardigheden leren in de omgang met mensen, dat ze vertrouwen krijgen in zichzelf en anderen, zich kunnen inleven in een ander en dat ze interesse naar anderen toe leren tonen.

We helpen de peuters met het uitbreiden van zijn ervaringswereld. De peuterspeelzaal hanteert daarbij de volgende pedagogische uitgangspunten:

- ✓ Het is van groot belang dat de peuters plezier beleven tijdens hun verblijf op de Voorschool. Dit vindt plaats in een klimaat waarin de peuters zich gerespecteerd, geborgen en veilig voelen.
- ✓ Peuters leren voornamelijk door spel. Dit betekent dat 'het spelen' voorop moet staan.
- ✓ Het is van belang om de peuter tijdens zijn verblijf op de peuterspeelzaal te begeleiden bij en te stimuleren in zijn ontwikkeling passend bij zijn mogelijkheden.
- ✓ De pedagogisch medewerkers hechten grote waarde aan een open communicatie met de ouders en zoeken samen met hen naar passende ondersteuning en zorg waar nodig.

Basisdoelen

Binnen de Voorschool wordt gewerkt conform de 4 basisdoelen die mevrouw professor doctor J.M.A. Riksen-Walraven geformuleerd heeft. Deze doelen zijn overgenomen in de Wet Kinderopvang en daardoor van groot belang voor alle betrokkenen bij onze Voorschool.

1. *Het bieden van een gevoel van emotionele veiligheid*
2. *Gelegenheid bieden tot het ontwikkelen van persoonlijke competenties*
3. *Gelegenheid bieden tot het ontwikkelen van de sociale competenties*
4. *Kinderen gelegenheid bieden om zich normen en waarden, de cultuur van een samenleving eigen te maken*

Deze basisdoelen kunnen vertaald worden in de volgende vragen:

- 1 Heeft een kind het naar zijn zin?
- 2 Heeft een kind iets geleerd dat zinvol is voor hem?
- 3 Heeft een kind leren spelen met andere kinderen en hoe ziet het kind zich in relatie tot andere kinderen?
- 4 Heeft een kind geleerd op een sociale en respectvolle wijze met anderen om te gaan?

Uitwerking van de basisdoelen naar de pedagogische praktijk

De basisdoelen die in het vorige hoofdstuk zijn beschreven, worden uitgewerkt in het pedagogisch handelen tijdens elke Voorschoolmorgen. We proberen elk kind optimale ontwikkelingskansen te bieden.

1. Het bieden van een gevoel van emotionele veiligheid:

Jonge kinderen moeten zich veilig en beschermd voelen. Als een kind zich onveilig voelt staat het niet open om te spelen en te leren en komt de ontwikkeling in het gedrang. Het gevoel van veiligheid wordt bepaald door de groepsleiding, de ruimte/omgeving en het contact met andere kinderen. De pedagogisch medewerkers doen alles wat in hun vermogen ligt om ervoor te zorgen dat de peuters zich veilig en beschermd voelen. Als kinderen zich nog onvoldoende veilig voelen zal de pedagogisch medewerkster aanpassingen doen om hieraan tegemoet te komen. Dit is o.a. zichtbaar in meer individueel contact, mee spelen, extra hulp bij een 'werkactiviteit' en een plaats in de kring nabij de pedagogisch medewerkster. De pedagogisch medewerkers zorgen daarom voor een goed pedagogisch klimaat waarin ieder en kan en mag zijn en er individuele aandacht is voor iedere peuter. Dit houdt ook in dat de ruimte (binnen en buiten) rust en geborgenheid uitstraalt en dus meewerkt in het veilig en thuis voelen. Daarnaast wordt tijdens de activiteiten bewust aandacht geschonken aan het 'zorgen voor en helpen van elkaar'. Op incidenten wordt direct gereageerd zodat een moment van onveiligheid in korte tijd omgebogen kan worden naar veiligheid.

De emoties van een peuter zijn vaak nog heel direct. Op deze leeftijd is een kind nog eerlijk in het tonen van zijn emoties. Een peuter is niet 'gemaakt' vriendelijk, hij doet niet alsof hij bang is, maar is het écht. Soms kunnen deze echte, directe emoties té heftig zijn. Het kind moet dan leren zich enigszins te beheersen. Als dit te moeilijk is, kunnen we een peuter ook eerst even laten betijen, afkoelen. Is het kind weer aanspreekbaar, proberen we met het kind te praten over de emoties. Bij het bespreekbaar maken van emoties zijn prentenboeken vaak een goede hulp. Hierdoor leren kinderen dat ook anderen wel eens boos, bang, verdrietig, blij, of uitgelaten kunnen zijn. Hierdoor wordt dan ook weer de mogelijkheid geboden om deze emoties te verwoorden, er over te leren praten. Hevige emoties ontstaan vaak bij het wennen op de Voorschool. Verdriet is een emotie die ook buiten de wenperiode vaak voorkomt. Als er ruzie is, als kinderen elkaar slaan, als er speelgoed afgepakt wordt, of soms gewoon... als je heel moe bent. Soms heeft een kind hulp van de pedagogisch medewerkster nodig om weer verder te kunnen spelen, dan moet het getroost worden, soms lekker even op schoot. Er zijn ook kinderen die niet getroost willen worden. Ze zijn dan te ver over hun toeren. We houden het kind dan goed in de gaten of leiden het af, tot het weer aanspreekbaar is.

2. Gelegenheid bieden tot het ontwikkelen van persoonlijke competenties:

Het kind moet zelfstandigheid, zelfvertrouwen, flexibiliteit en creativiteit kunnen ontwikkelen, en het kind moet zich kunnen ontwikkelen op de verschillende gebieden wat betreft motorisch, taal-spraak, cognitief en sociaal-emotioneel.

Peuters in de leeftijd van rond twee jaar hechten zich sterk aan enkele volwassenen. Daar voelen zij zich veilig bij. Het afscheid nemen na het brengen kan dan gedurende een periode moeilijk zijn. Het kind moet dan het vertrouwen krijgen dat de ouder(s) hem echt weer komt ophalen. Ouders en de

pedagogisch medewerkers maken rondom het afscheid nemen duidelijke afspraken. Door het afscheid kort en bondig te houden kan de peuter aan het afscheid wennen en sneller over zijn verdriet heen komen. De behoefte aan spelen met andere kinderen wordt groter. Dit spelen ontwikkelt zich van 'naast elkaar spelen' naar samenspelen. In het aanbod van de pedagogisch medewerkster speelt het begrip 'samen' een belangrijke rol. Peuters stellen zich steeds onafhankelijker op en krijgen inzicht in oorzaak en gevolg én in verleden, heden en toekomst. Zo krijgen ze ook steeds meer inzicht in wat wel en niet mag. De gewetensvorming begint bij ongeveer drie jaar; het afkeuren van gedrag en het belonen is voor de pedagogisch medewerkers een middel om het kind te helpen in zijn ontwikkeling en is nooit een doel op zich. De pedagogisch medewerkster helpt het kind in zijn ontwikkeling door duidelijk te zijn in het stellen van regels en grenzen. Grondregel is dat zoveel mogelijk wordt getracht negatief gedrag van een kind om te buigen tot acceptabel gedrag.

Motorische ontwikkeling:

Voor kinderen is bewegen een heel belangrijk gegeven. Kinderen hebben plezier in bewegen en spelen vrijwel continu. Een goede motorische ontwikkeling levert voor het jonge kind een bijdrage aan de totale ontwikkeling. Belangrijk is dat kinderen veel spelen en niet te vaak en te lang op een stoel zitten. De peuter heeft naarmate hij ouder wordt steeds meer de beheersing over zijn coördinatie en krijgt meer bedrevenheid in de fijne motoriek. Tijdens de creatieve activiteiten wordt juist op die fijne motoriek een beroep gedaan. Afhankelijk van de fase waarin de peuter zit, biedt de pedagogisch medewerkster gepaste materialen aan. We begeleiden en stimuleren de motorische ontwikkeling om een basis te leggen voor de verdere ontwikkeling en het kind meer zelfvertrouwen te geven. We maken hierbij onderscheid tussen de grove en de fijne motoriek. Allereerst moeten er genoeg materialen zijn, zowel binnen als buiten, waarmee de motoriek gestimuleerd kan worden. Op het plein staat een klimtoestel, er zijn twee zogenaamde 'wipkippen' en er zijn aantal fietsen, karren, kraantjes en dergelijke. Dit zijn vooral materialen voor de grove motoriek. In de zandbak kunnen de kinderen met grote scheppen bezig zijn, maar ook het meer fijnzinnige spel (lekker zand tussen je vingers door laten lopen) is hier mogelijk. In het speellokaal is een klimtoren die in hoogte verstelbaar is, zodat voor jonge kinderen veilige en uitdagende speelsituaties gecreëerd kunnen worden. Natuurlijk maken we gebruik van matten. Voor de iets fijnere motoriek zijn er grote soft blokken van Duplo, en zo zijn er steeds fijnzinnigere materialen te bedenken. Een kleine opsomming: gewone Lego Duplo, houten blokjes om te bouwen, Nopper, puzzelplankjes, speelklei, grote kralen, en nog veel meer materiaal wat niet speciaal voor de motoriek bedoeld is, maar er zeker bruikbaar voor is. Wanneer kinderen ervaren dat ze zelf kunnen klimmen, glijden, fietsen, stappen, torens bouwen en kralen rijgen, zullen ze steeds meer zelfvertrouwen ontwikkelen. Dit zelfvertrouwen is belangrijk om een volgende stap in hun ontwikkeling te kunnen zetten. Wij begeleiden de kinderen in hun motorische ontwikkeling door vooral te helpen door dingen te verwoorden of voor te doen. Als iets dan niet lukt, doen we het samen met het kind, bijvoorbeeld het kind staat op de step en stept, maar houdt samen met de pedagogisch medewerkster het stuur vast. Ook in gezamenlijke activiteiten hebben we aandacht voor de motoriek. Te denken valt aan beweegspelletjes in de kring. Maar ook tijdens het knutselen heeft de motoriek de aandacht. Hoe houdt het kind zijn potlood vast, hoe kun je het beste stukjes papier scheuren, het leren prikken en knippen, en nog veel meer. We proberen deze technieken steeds duidelijk uit te leggen en voor te doen, juist omdat er steeds weer nieuwe peuters binnen de groep zijn. Het meest belangrijke hier is dat het kind het vooral leuk vindt om motorisch bezig te zijn.

Taalontwikkeling:

Taal is een belangrijk middel om te communiceren met andere mensen en kinderen. Daarom besteden we op allerlei manieren aandacht aan het stimuleren van de taalontwikkeling. Wij hebben gekozen voor het VVE taalstimuleringsprogramma "Ik ben Bas". Hier horen allerlei materialen bij om de taalontwikkeling te stimuleren. Hierbij wordt uitgegaan van de belevingswereld van het jonge kind. Dit programma heeft als doel de taalvaardigheid van de kinderen te verbeteren en de woordenschat te vergroten. Er worden allerlei suggesties en ideeën gegeven om op een interactieve en speelse manier activiteiten te doen met de kinderen. Er zijn prentenboeken, praatplaten, er is een dagritme pakket en meer materialen zijn in ontwikkeling. Bij elk thema waar we over werken proberen we ongeveer drie prentenboeken aan te bieden. In de omgang met de kinderen zijn we voortdurend bezig met het stimuleren van de taalontwikkeling. Voortdurend verwoorden we het handelen van onszelf en de kinderen. We reageren op het taalgebruik van het kind. Dit doen we door een zin goed te herhalen en niet te verbeteren. Actief luisteren, terug vragen of je het goed begrepen hebt, helpen verwoorden en zelf het goede voorbeeld geven zijn belangrijke aandachtspunten die helpen bij het stimuleren van de taalontwikkeling. Bij gezamenlijke taalactiviteiten denken we aan versjes en rijmpjes, een verhaal voorlezen, een kringgesprek houden, of een prentenboek voorlezen. Een andere mogelijkheid is een taalactiviteit in de kleine kring, met maximaal acht kinderen. De mogelijkheid om interactief met de kinderen bezig te zijn is dan groter. Ook dan is een prentenboek of een praatplaat een goed hulpmiddel om het taalgebruik te stimuleren. We maken bij ieder thema een thema- en of verteltafel. De thematafel is een lage tafel, die ingericht is met taal-stimulerende materialen en passende prentenboeken. Bij een verteltafel maken we gebruik van één prentenboek, waarvan we alle figuren en materialen proberen te verzamelen. Als dit prentenboek een aantal malen is voorgelezen, mogen de kinderen het navertellen of naspelen met behulp van de materialen en met ondersteuning van de pedagogisch medewerkster. Zo proberen we op zoveel mogelijk verschillende manieren de kinderen met taal bezig te laten zijn.

Cognitieve ontwikkeling:

Onder cognitieve ontwikkeling verstaan we ook wel de verstandelijke ontwikkeling. Deze wordt op verschillende manieren gestimuleerd. In het vrije spel proberen we het kind met zoveel mogelijk materialen te laten kennismaken. Voor kinderen is spelen leren. Spelsituaties en speelmaterialen bieden het kind een schat aan ervaringen die de basis zijn van al het leren in de toekomst. Op de Voorschool wordt een peuter begeleid in dit leren door een aanbod van activiteiten en materialen die passen bij zijn of haar leeftijd. De peuter leert door het spelen allerlei ruimtelijke begrippen (voor / achter / naast), kleuren, vormen (rond / vierkant, driehoek), maten (groot / klein / hoog / laag), enzovoort. Het spelenderwijs benoemen van dergelijke begrippen door de pedagogisch medewerkers begint al in een vroeg stadium. Er zijn verschillende puzzels, maar ook spelletjes waarbij twee helften bij elkaar moeten worden gezocht, spelletjes waarbij twee dezelfde plaatjes moeten worden gezocht, spelletjes waar van groot naar klein of op een bepaalde kleur moet worden gesorteerd, etc. Kinderen die bijna vier jaar zijn of kinderen die al wat verder in hun ontwikkeling zijn, bieden we ook moeilijkere spelletjes aan. We werken steeds aan de hand van thema's, bijvoorbeeld 'de dierentuin', of 'het huis', of 'de winter'. Zo wordt de kinderen steeds binnen een kader informatie aangeboden. Dit doen we door boekjes er over voor te lezen, materialen te laten zien, er over te praten, etc. De thema's worden ook gekozen aan de hand van het VVE programma "Ik ben Bas".

Peuters doen voortdurend pogingen om gedrag van anderen, vooral volwassenen, te imiteren. In de klas is spelmateriaal aanwezig om imitatiegedrag te stimuleren: poppen, pannen, keukentje, auto's, bouwmaterialen, etc.

Zintuiglijke ontwikkeling:

Verscheidenheid in het aanbod van activiteiten en materialen prikkelen het horen, zien en voelen. Ten aanzien van deze aspecten zijn zand, water, verf en klei onmisbare ontwikkelingsmaterialen. Ook buitenactiviteiten zijn voor de ontwikkeling van de zintuigen belangrijk. Andere geluiden, geuren, materialen en dingen om te zien en te voelen stimuleren de kinderen in de ontwikkeling

Sociaal-emotionele ontwikkeling:

Peuters in de leeftijd van rond twee jaar hechten zich sterk aan enkele volwassenen. Daar voelen zij zich veilig bij. Het afscheid nemen na het brengen kan dan gedurende een periode moeilijk zijn. Het kind moet dan het vertrouwen krijgen dat de ouders hem echt weer komen ophalen. Ouders en pedagogisch medewerker maken rondom het afscheid nemen duidelijke afspraken. Door het afscheid kort en bondig te houden kan de peuter aan het afscheid wennen en sneller over zijn verdriet heen komen.

De behoefte aan samen spelen met andere kinderen wordt groter. Dit spelen ontwikkelt zich van naast elkaar spelen naar samen spelen. In het aanbod van de pedagogisch medewerker zal het begrip 'samen' en belangrijke rol spelen.

Door de toenemende hoeveelheid indrukken die een twee- tot vierjarige krijgt, zijn angsten en nare dromen niet ongevoel, want peuters hebben een grote verbeeldingskracht. Met fantasie- en imitatiespel kunnen kinderen hun ervaringen en emoties verwerken. Hierbij kunnen verkleedkleden, (poppenkast-)poppen en andere attributen voor situatiespelen, goed van dienst zijn.

Peuters stellen zich steeds onafhankelijker op en krijgen inzicht in oorzaak en gevolg en in verleden, heden en toekomst. Zo krijgen ze ook steeds meer inzicht in wat wel en niet mag. De gewetensvorming begint bij ongeveer drie jaar. Het afkeuren en belonen van gedrag is voor de pedagogisch medewerker een middel om het kind te helpen in zijn ontwikkeling en nooit een doel op zich. De pedagogisch medewerker helpt het kind in zijn ontwikkeling door duidelijk te zijn in het stellen van regels en grenzen. Grondregel is dat zoveel mogelijk wordt getracht negatief gedrag van een kind om te buigen tot acceptabel gedrag.

Creatieve ontwikkeling:

Creatief bezig zijn is bezig zijn vanuit de fantasie. Wij vinden het belangrijk, dat het kind plezier heeft in het bezig zijn. Het resultaat is daarbij van minder belang. De creativiteitsopdrachten worden meestal vanuit de thema's gegeven. We proberen de kinderen met zoveel mogelijk materialen en technieken kennis te laten maken. Sommige technieken, zoals knippen en prikken, bieden we wel aan, maar we verwachten daarbij niet dat elk kind die zal beheersen. Het blijft meer experimenteren. Technieken als kleuren, plakken, verven, proberen we wel wat meer aan te leren, omdat deze technieken heel geschikt voor peuters zijn. We proberen naast werkopdrachten ook vrije opdrachten te geven, waarin het meer ontwikkelingsgericht werken centraal staat. De creativiteit wordt ook geprikkeld als de peuters in de poppenhoek bezig zijn met een rollenspel. Allerlei voorwerpen kunnen in dit fantasiespel worden betrokken en daardoor een heel andere functie krijgen. Zo worden kralen opeens koekjes, en de poppenwagen een boodschappenkar. De pedagogisch medewerker begeleidt de creatieve ontwikkeling bij de kinderen door regelmatig iets nieuws aan te bieden in de groep. We prijzen de kinderen als ze zelf iets verzinnen hebben. Soms doen we voor wat je met materiaal kunt doen. We

stimuleren de kinderen, maar dwingen ze niet. We gaan in op het fantasiespel van het kind en spelen mee.

3. Gelegenheid bieden tot het ontwikkelen van de sociale competenties:

Met sociale competenties wordt bedoeld dat het kind leert om goed te kunnen communiceren, samenwerken, anderen helpen, conflicten voorkomen en oplossen. Door het leren van sociale competenties geeft je kinderen kans om zich te ontwikkelen tot personen die goed kunnen functioneren in de samenleving.

Sociaal gedrag heeft te maken met de onderlinge omgang van kinderen en het gedrag van kinderen ten opzichte van volwassenen. Vooral in het omgaan met andere kinderen willen wij mogelijkheden bieden. Als een kind net op de Voorschool komt zal het vooral leren door te kijken naar anderen, na een poosje gaat het zelf contacten proberen te leggen. Bij de oudere peuters zien we dan ook al een voorzichtig samenspel op gang komen.

De taak van de pedagogisch medewerksters hierin is het stimuleren van positieve contacten tussen kinderen onderling. Enkele voorbeelden hierbij:

- * Als een kind in de kring iets te vertellen heeft, de andere kinderen mee laten luisteren, en gelegenheid geven om er op in te gaan.
Om het luisteren naar elkaar extra te stimuleren kan de pedagogisch medewerkster ook vragen wie hetzelfde ook al eens heeft meegemaakt.
- * We stimuleren de kinderen om samen te spelen en samen te delen, waarbij hoort dat we elkaar helpen.
- * Als we zien dat een kind een te moeilijk spel gepakt heeft, zullen we in eerste instantie niet direct zelf gaan helpen, maar eerst een ander kind vragen om te helpen.
- * Bij conflictsituaties tussen kinderen onderling observeren we eerst of ze het zelf op kunnen lossen. Als de situatie heftig wordt (slaan, schoppen), grijpen we in en proberen we de kinderen te laten verwoorden wat er mis ging. We zoeken dan met elkaar naar een oplossing van het conflict.

De rol van de pedagogisch medewerkster in deze is het kind voor te leven, dingen met aandacht te doen zodat het kind vanuit enthousiasme mee wil doen.

In de contacten met volwassenen is de peuter nog op zoek naar een eigen identiteit. In eerste instantie is een peuter nog erg op zichzelf gericht.

Bij de ontwikkeling van een eigen identiteit hoort ook de ontwikkeling van een eigen wil. De meeste kinderen experimenteren hier mee. De ene peuter zal zijn eigen wil meer thuis manifesteren, de ander gaat ook op de Voorschool de strijd naar hartenlust aan. Het kind probeert zijn grenzen te verleggen. Van machtsstrijd is sprake als de mening van de pedagogisch medewerkster lijnrecht tegenover die van het kind staat. De pedagogisch medewerkster, die gezagsdrager is, moet hier duidelijkheid bieden. Soms is het goed om de strijd aan te gaan, zodat de grenzen van toelaatbaar gedrag (weer) duidelijk zijn voor het kind. Een andere keer is het beter om het gedrag te negeren. Bij weer andere kinderen is het beter om te voorkomen dat er een machtsstrijd ontstaat, omdat anders de positieve sfeer te vaak negatief wordt. Hierbij hoort ook de vorming van het geweten. Er is een ontwakend besef van goed en kwaad en een poging daarnaar te handelen. Juist hierin hebben de pedagogisch medewerksters een taak om het goede positief te stimuleren, maar ook het verkeerde dat een kind doet te benoemen en als verkeerd aan te merken. Bij de sociale ontwikkeling is ook sprake van het ontwikkelen van weerbaarheid. Onder weerbaarheid verstaan we dat een kind voor zichzelf op kan komen, bijvoorbeeld

dat het kind zich niet alles laat afpakken. Tevens moet de pedagogisch medewerkster “nee” kunnen zeggen zonder dat er paniek op volgt. De weerbaarheid wordt gestimuleerd door kinderen te leren onder woorden te brengen waarom zij iets wel of niet willen, door hun gevoelens te benoemen en door de communicatie tussen kinderen te verwoorden en te laten verwoorden. Een pedagogisch medewerkster moet niet te snel in willen grijpen in conflictsituaties, het is goed om de kinderen eerst zelf een oplossing te laten zoeken. Het komt wel eens voor dat kinderen niet mee mogen doen, en dan steun zoeken bij de pedagogisch medewerkster. Ook in deze situatie probeert de pedagogisch medewerkster het kind te helpen voor zichzelf op te komen. Lukt dat niet, dan helpt de pedagogisch medewerkster met het vinden van een alternatief.

4. Kinderen gelegenheid bieden om zich normen en waarden, de cultuur van een samenleving eigen te maken:

De kinderen leren wat wel en niet mag. Er zijn veel ongeschreven gedragsregels: je mag een ander geen pijn doen, samen delen, om de beurt, etc. Spelenderwijs en in de dagelijkse omgang met de kinderen proberen we dit bij te brengen. Dit basisdoel is de kern van de opvoeding. Je laat kinderen kennismaken met grenzen, normen en waarden maar ook met omgangsvormen in onze samenleving. Het is voor ons essentieel om met de kinderen naar een verhaal uit de Bijbel te luisteren. Hierbij luisteren we vol eerbied en verwondering naar Gods grote daden. Daarnaast willen we met hen ook oog hebben voor niet-materiële zaken in het leven bijvoorbeeld door ons te verwonderen over de natuur. Hoe alles tot groei en bloei komt; wat er in de onmiddellijke omgeving van het kind te zien is aan planten en dieren (slakjes, torretjes, mieren etc.); zo ook de jaargetijden met al haar verschijningsvormen die we graag buiten willen ervaren. We willen de kinderen ook leren om zorgvuldig en op gepaste wijze met het speelgoed om te gaan. Het is jammer als er iets kapot gaat. Als dat gebeurt, proberen we dit eerst samen met de peuters te repareren om hen te laten ervaren dat iets dat kapot is waardeloos kan worden.

Elk kind is bezig zijn grenzen te leren kennen. Het kind probeert de grenzen uit, kijkt of het deze kan verleggen. Wij helpen het kind met het vinden van die grenzen, door te werken met belonen en straffen. Belonen vindt meestal plaats in de sociale context, door een kind te prijzen als het iets goed heeft gedaan. Dit kan het opvolgen van een opdracht zijn, maar ook het op een goede manier met een ander omgaan. Belangrijk hierbij is het goede gedrag ook te benoemen. Door middel van onder andere het geven van complimentjes, een knuffel, een aai over de bol of mee te laten helpen met klusjes stimuleren we het positieve gedrag van een kind. Als een kind op een negatieve manier aandacht vraagt is negeren soms een oplossing. Vaak werkt het beter om het kind af te leiden van zijn negatieve gedrag. Wanneer een kind herhaaldelijk negatief gedrag vertoont, beginnen we met waarschuwen en benoemen van het gedrag. Daarbij proberen we ook te vertellen wat het kind wel moet doen. Als dit nog geen effect sorteert, laten we door middel van gezichtsuitdrukking en stemgebruik het kind zien en horen dat de grens bereikt is. Wil het kind nog niet luisteren, dan zetten we het even apart. Het kind kan dan tot rust komen door even buiten het groepsgebeuren geplaatst te worden. De kinderen blijven op dat moment wel in het lokaal. Een regel daarbij: laat het kind zoveel minuten apart staan als het jaren oud is.

Vaste regels op de Voorschool zijn:

- ✓ Respect hebben voor elkaar
- ✓ Elkaar geen pijn doen
- ✓ Geen spullen afpakken van een ander
- ✓ Niet met zand of speelgoed gooien

- ✓ Elkaar niet bang maken
- ✓ Luisteren naar de pedagogisch medewerkers en naar elkaar
- ✓ Geen grof taalgebruik

Wanneer een kind zich niet aan deze regels houdt, kan er ook sprake zijn van onbegrip of onvermogen. Het is dan beter om uitleg en begeleiding te geven. Of het overschrijden van grenzen wel of niet wordt gestraft, is dus mede afhankelijk van de situatie waarin het gebeurt en de ontwikkeling en het karakter van het kind.

Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE)

Voor- en vroegschoolse educatie is bedoeld voor kinderen van circa twee en een half tot zes jaar die onvoldoende zijn toegerust voor een soepele instroom in groep drie van het basisonderwijs, waardoor ze grote kans lopen om achterop te raken. In het VVE-jargon worden deze kinderen 'doelgroepkinderen' genoemd. Het doel van VVE is ervoor te zorgen dat deze doelgroepkinderen zoveel mee krijgen door het VVE aanbod dat ze soepel door kunnen stromen naar groep 3.

Binnen onze Voorschool bieden we een VVE-aanbod.

Voor- en Vroegschoolse Educatie is een ontwikkeling- en stimuleringsprogramma. Het is een educatieve methode voor alle kinderen vanaf ruim twee jaar. Wij gebruiken daarvoor de methode 'Doe meer met Bas'. Deze methode is ontwikkeld voor kinderen vanaf ongeveer 2 jaar en een totaalprogramma dat zich richt op de brede ontwikkeling van peuters. Taalontwikkeling staat daarbij voorop: spreken, luisteren en uitbreiding van de woordenschat. Daarnaast is er aandacht voor sociaal-communicatieve vaardigheden en een eerste oriëntatie op rekenen.

Structuur, regels en gewoonten

Alle activiteiten worden in een open en veilige sfeer aangeboden, zodat kinderen zich snel 'thuis' voelen.

We maken gebruik van een vaste dagindeling zodat de kinderen weten wat er gaat gebeuren en ze structuur ervaren.

- 08:30 - 08:45 uur: ontwikkelingsmateriaal / ontwikkelingsspellen met ouders onder genot van een bakje koffie/thee
- 08:45 - 09.15 uur: kring met gespreksoefeningen, bijbel vertelling, Bijbelse liedjes zingen, bewegingsliedjes/spelletje, instructie voor tafel/Bas en hoeken
- 09:15 – 10:00 uur: werkje aan tafel/spelvormen uit Bas-methode, spel in de hoeken
- 10:00 – 10:30 uur: fruit eten, gesprekjes, alles opruimen, tassen inruimen, jassen aantrekken
- 10:30 – 11:00 uur: naar toilet, handen wassen, zelfstandig boeken lezen, thema liedjes zingen
- 11:00 – 11:30 uur: buiten spelen
- 11:30 – 11:45/12:00 uur: voorlezen, zingen, danken en afsluiten

Dit is een globale dagindeling. Alle activiteiten, jas aantrekken tot opruimen, zijn gericht op spelend leren. Op deze wijze is VVE in de hele ochtend geïntegreerd.

De ochtenden zijn zo opgebouwd dat actieve en rustige momenten elkaar steeds afwisselen, elke dag hetzelfde. De herhaling leidt tot herkenning en zorgt mede voor veiligheid en geborgenheid. Alle activiteiten worden aangeboden rondom een thema 'dicht bij het kind'. Rondom dit thema werken we met de kinderen aan basisvaardigheden, wordt er gespeeld, genieten we van verhalen, zingen we liedjes en zeggen we versjes op. De belangrijkste activiteit binnen onze Voorschool is het vrije spel. Spel geeft de kinderen ruimte om wat het heeft gezien, gehoord of beleefd uit- of na te spelen en anderen te imiteren, dit samen of naast leeftijdgenootjes. De pedagogisch medewerksters dragen er zorg voor dat de activiteiten passen bij de gestelde basisdoelen, alsook de ontwikkelingslijnen die we volgen voor de KIIK-signalering. De activiteiten vinden ten allen tijde plaats in het Voorschoollokaal, het speellokaal binnen de school of op het schoolplein.

Binnenkomst

De ouders brengen de kinderen, die meteen mogen gaan spelen. Het is fijn als ouders samen met hun kind wat opzoeken om te gaan doen. Ook is er even tijd voor overleg met de pedagogisch medewerker.

Dagopening

De peuters zitten in de kring. In dit eerste kringmoment wensen we elkaar goede morgen, zingen eerbiedige versjes en psalmen, bidden en luisteren naar een verhaal uit de Bijbel.

Werken

Bij het werken worden ervaringen opgedaan met kleuren, verven, plakken en knippen. Hierbij gaat het vooral om de techniek en de motoriek. Het resultaat komt op de tweede plaats bij deze leeftijdsgroep.

Spelen

Het spelen gebeurt in verschillende hoeken: poppen-, bouw-, constructie- en puzzelhoek. De pedagogisch medewerksters stimuleren de kinderen om te spelen door zelf mee te spelen. Ze begeleiden de kinderen bij het samenspielen en leren de kinderen opruimen als ze niet meer met het

speelgoed spelen. Kinderen leren ook anderen rustig te laten spelen, en om een langere periode met één ding bezig te zijn.

Drinken en fruit eten

Ieder kind mag zijn eigen drinken en fruit (eventueel boterham als alternatief) meenemen. Aan de ouders wordt gevraagd niet te veel mee te geven, zodat het kind het ook op kan. Voor het eten en drinken zingen we een liedje met de kinderen, daarna mogen ze gaan eten en drinken. De pedagogisch medewerksters stimuleren de kinderen zelf hun tasjes, bekertjes e.d. open te maken, indien nodig bieden ze hulp. Er is tijdens dit moment tijd om iets te vertellen, zodat de kinderen leren naar elkaar te luisteren en ook zelf de gelegenheid krijgen iets duidelijk te vertellen. Om het afval te beperken, verzoeken wij u geen drinken in pakjes mee te geven maar alleen in (tuit-)bekertjes (rietjes worden verstrekt). Daarnaast vragen wij u 1 stuks fruit (gesneden en schoongemaakt, m.u.v. banaan) mee te geven. Wij vragen u geen snoep of koek mee te geven, een boterham als alternatief kan wel.

Buitenspelen

Als het weer het toelaat gaan de peuters met de pedagogisch medewerksters buitenspelen. Wanneer kinderen niet spontaan gaan spelen helpen de pedagogisch medewerksters de kinderen door bijvoorbeeld mee te spelen of een kringspel te gaan doen.

Kringactiviteit

Bij de kringactiviteit zal er bijvoorbeeld een prentenboek worden voorgelezen of een taal- of rekenspelletje worden gedaan. We gebruiken de methode 'Bas' en hanteren de ontwikkelingslijnen van KIIK voor passende activiteiten.

Eindigen

Bij de dagsluiting nemen we de dagritme kaarten nog kort door, zingen een psalm of eerbiedig vers en eventueel nog een keer het liedje wat we aan het leren zijn, en sluiten af met gebed.

Binnen de Voorschool werken we met thema's die ongeveer een maand duren. Passend bij het thema worden een aantal werkjes gemaakt en liedjes geleerd.

Feesten en vieringen

Gedurende het jaar zijn er een aantal vieringen en feesten. We denken hierbij aan verjaardagen, geboorten, afscheid nemen, maar ook aan het Kerstfeest en Koningsdag. Als het mogelijk is, doen we met de basisschool mee.

Het Kerstfeest vieren we met alle peuters van de twee groepen gezamenlijk tijdens een ochtend, in ons eigen Voorschoollokaal. Omdat deze morgen anders is dan de reguliere ochtenden, schakelen we hulp van ouders in. De kinderen krijgen dan, een boek.

Een verjaardag van een peuter wordt in overleg met de ouders gevierd, zodat de vader of moeder ook in de gelegenheid is hier bij te zijn.

Volgen van leerlingen en doorgaande lijn naar basisschool

Zowel binnen de Voorschool als de school werken we met het observatiesysteem KIJK. Bij het bieden van optimale ontwikkelingskansen aan alle kinderen is het van belang dat elk kind systematisch in zijn ontwikkeling gevolgd wordt. De pedagogisch medewerkers hebben hiervoor scholing gevolgd. We hebben voor KIJK gekozen, omdat we het belangrijk vinden kinderen in hun ontwikkeling te volgen, om tijdig achterstanden te signaleren en om kinderen die voorlopen in hun ontwikkeling op te merken, en om het onderwijsaanbod daarop af te kunnen stemmen. KIJK werkt met ontwikkelingslijnen. In deze lijnen wordt aangegeven waar een kind op een bepaalde leeftijd in zijn ontwikkeling zou moeten zitten. Inzicht in de ontwikkeling van een kind krijgen we door het kind in allerlei dagelijkse situaties te observeren. Een kind wordt dus niet getoetst of het een bepaald iets kan, maar geobserveerd op meerdere momenten tijdens verschillende activiteiten. KIJK biedt ons sturing in een planmatig aanbod en om de ontwikkeling van individuele kinderen gericht te stimuleren. De cyclus bestaat uit:

- observeren en signaleren
- analyseren van (onderwijsleer-)problemen (groepsoverzicht)
- oplossingen bedenken en uitvoeren (groepsplannen)
- oplossingen evalueren door observeren en signaleren.

In de Voorschool kunnen de verschillen tussen de kinderen enorm groot zijn. Niet alleen door het grote verschil van een net binnengekomen peuter en een kind dat bijna vier is, maar ook door de specifieke ontwikkeling van een peuter. Een kind van 0 tot ongeveer 6 jaar groeit met sprongen. Soms lijkt het alsof een kind niets bijleert. Dan ineens doet het kind nieuwe dingen. En daarbij ontwikkelen de kinderen in deze periode niet identiek. We volgen de ontwikkeling van de peuters, en erkennen dat God elk kind uniek geschapen heeft. Door het gebruik van KIJK weten we waar een kind in zijn ontwikkeling zit en wat het kind nodig heeft voor verdere ontwikkeling. We vullen de eerste KIJK-signalering in nadat het kind 3 maanden in de Voorschool is geweest. Na de eerste invulling vindt er minimaal nog 1 signaleringsmoment plaats. Dat is rond de leeftijd van 3 jaar en 10 maanden. Dit is een belangrijk onderdeel van de overdracht naar de basisschool. In individuele situaties zal er ook tussentijds een signaleringsmoment plaatsvinden.

De Voorschool is de plaats waar eventuele achterstanden of ontwikkelingsproblemen van een kind op een vroegtijdig moment gesignaleerd kunnen worden. We proberen geen norm te gebruiken waaraan een kind moet voldoen, maar kijken of een kind zich naar zijn eigen mogelijkheden ontwikkelt. Blijft een kind te lang op hetzelfde ontwikkelingsniveau, dan is er reden zo'n kind extra te observeren, en indien nodig extra zorg aan te bieden. Deze extra zorg kan in de Voorschool heel goed binnen het groepsgebeuren gegeven worden. We kunnen bijvoorbeeld een kind met taalproblemen regelmatig in een één-op-één situatie een boekje aanbieden. Een kind dat moeilijk met andere kinderen samspeelt kunnen we gerichte opdrachten geven. Als een kind extra zorg nodig heeft, betrekken we de ouders hier bij. Ook van hen kunnen we aanvullende informatie krijgen over hun kind die van belang is om het kind op de juiste manier te begeleiden. Als er aanleiding toe is, wordt contact opgenomen met de consultatiebureauverpleegkundige om te overleggen en indien passend alsnog een VVE-indicatie te ontvangen.

Dat het observatiesysteem KIJK zowel in de Voorschool, alsook in de vroegschool gebruikt wordt, maakt het volgen van leerlingen heel compleet. Dit wordt versterkt doordat de leerlingzorg binnen de Voorschool zoveel mogelijk is meegenomen met de cyclus van leerlingzorg die binnen de basisschool is opgezet. Zo hebben de pedagogisch medewerkers iedere tien weken een gesprek met de intern begeleider over de groep en individuele leerlingen waar vragen of zorgen over zijn. De leerlingbespreking met de intern begeleidster is alleen voor de pedagogisch medewerkers bestemd.

Als leerlingen binnen de school besproken worden brengen we ouders hiervan schriftelijk op de hoogte. Mochten er zulke problemen zijn dat we de hulp niet meer zelf kunnen bieden, dan zullen we, samen met de ouders, proberen externe hulp te zoeken. Als een peuter naar de basisschool gaat is er tussen de pedagogisch medewerkster en groepsleerkracht een overdrachtsgesprek over het kind waarin de KIIK-informatie wordt meegenomen. Samenvattend kan gezegd worden dat er een intensieve samenwerking is tussen de Voorschool en basisschool, wat de ontwikkeling van onze jonge kinderen ten goede komt.

Externe contacten

Met het consultatiebureau hebben we goede contacten. Eens in de drie maanden komt de consultatieverpleegkundige naar school voor overleg met de intern begeleidster en pedagogisch medewerkers. Indien nodig kan telefonisch of per mail contact gezocht worden. Met logopedisten en fysiotherapeuten hebben we contact als de situatie daarom vraagt, altijd in overleg met de ouders. Buurtzorg Jong komt regelmatig op school langs waar ze aanspreekbaar zijn voor vragen. Op school is er mogelijkheid om logopedie te krijgen of oefentherapie voor motorische ontwikkeling.

Privacy Protocol

Bij aanmelding van peuters wordt de ouders gevraagd of reeds bekende informatie over het kind van bijvoorbeeld consultatiebureau, kindercentrum of peuterspeelzaal mag worden opgevraagd. Als anderen gegevens van een peuter willen, wordt eerst de ouders om toestemming gevraagd.

Kinderen met een grote(re) ondersteuningsbehoefte

Onze Voorschool probeert ontwikkelingsgericht te werken. Elk kind kan op zijn of haar eigen niveau spelen en ontwikkelen. Ons leerlingvolgsysteem KIIK geeft ontwikkelingslijnen aan. Hierdoor weten we welke vaardigheden een peuter op een bepaald moment kan beheersen. We zijn ons bewust van de sprongsgewijze ontwikkeling die jonge kinderen kunnen doormaken. Er zijn kinderen met meer en minder ontwikkelingsmogelijkheden, zowel op verstandelijk als op lichamelijk gebied. Dit zijn redenen om ook kinderen met een handicap zoveel mogelijk ruimte binnen onze Voorschool te geven. Bij de toelating van een peuter met een handicap spelen wel een aantal dingen mee. We vragen eerst zoveel mogelijk informatie van de ouders.

- Zou het kind zich veilig voelen in een Voorschoolgroep
- Wat voor extra aandacht of begeleiding heeft dit kind nodig
- Is er een mogelijkheid om extra begeleiding aan te vragen

Bij toelating speelt ook mee of er nog genoeg aandacht kan overblijven voor de andere peuters in de Voorschoolgroep, en of de plaatsing van dit kind geen te zware belasting voor de pedagogisch medewerkers zal zijn. De toelating is hierna een beslissing van alle teamleden, waarna het managementteam de uiteindelijke beslissing neemt. Het managementteam is ook formeel verantwoordelijk voor deze beslissing.

Mentorschap

Aan ieder kind wordt een mentor toegewezen. De mentor is één van de pedagogisch medewerkers van het kind en kent het kind goed. De ouders worden geïnformeerd wie de mentor van hun kind is. Het doel van het mentorschap is dat door goede samenwerking met de ouders en het gesprek over wat voor hun kind belangrijk is, er door de pedagogisch medewerker goed aangesloten kan worden op de individuele behoeften van het kind. Zo kunnen ook tijdig mogelijke achterstanden en

belangrijke ontwikkelstappen worden gesignaleerd en besproken. Indien nodig vervult de mentor ook een rol (met toestemming van de ouders) in het contact met andere professionals.

De mentor is het aanspreekpunt voor de ouders om de ontwikkeling en het welbevinden van hun kind te bespreken. Het initiatief voor een gesprek kan zowel bij de ouders als bij de mentor liggen. In ieder geval zal er een gespreksmoment zijn na het invullen van het observatiesysteem Kijk. Dan gaat de mentor in gesprek met de ouders over de ontwikkeling van hun kind.

Overige beleidsterreinen

Accommodatie

We proberen te zorgen voor een goede en veilige speelomgeving. Dit betekent onder andere het volgende:

- De inrichting is zo dat de kinderen zoveel mogelijk zelfstandig kunnen doen. Ze kunnen (bijna) overal zelf bij komen (kasten, kranen, toiletten). Zo zijn de kinderen zo min mogelijk afhankelijk van de pedagogisch medewerksters.
- De verschillende activiteiten zijn zodanig gesitueerd dat de peuters elkaar niet in de weg zitten. Aan tafel kan geknutseld worden, er is een poppenhoek waar de peuters hun fantasie de vrije loop kunnen laten gaan. En er is een leeshoek om gezellig met andere peuters een boekje te lezen.
- Bij de aanschaf van speelgoed en spelmateriaal letten we erop dat alle facetten van de ontwikkeling van kinderen aan bod kunnen komen.
- Buiten is er een afgebakend speelterrein, zodat de peuters daar zelf kunnen spelen. Het wordt zo ingericht dat er veilig, onder toezicht gespeeld kan worden.

Bovendien voldoen we hierbij aan de arbo- en brandveiligheidsnormen.

Verlaten van de groepsruimte

Doordat er nooit meer dan 1 Voorschool-groep tegelijk aanwezig is, verblijven de peuters binnen hun eigen groepsruimte. Dit betekent niet dat ze de hele tijd in deze ruimte verblijven. Er zijn momenten dat ze de ruimte verlaten om naar de toilet te gaan of buiten (maar wel direct grenzend aan) de groepsruimte te spelen. Op dit momenten is er altijd een pedagogisch medewerker die daarbij aanwezig is en de peuters in het oog houdt. Daarnaast kan er gebruik gemaakt worden van een ruimte, bijv. het speellokaal, van de school. In die situaties gaat de hele groep tegelijk en begeleidt de pedagogisch medewerkers hen naar de betreffende ruimte. Dit geldt ook voor de momenten dat er buiten gespeeld wordt op het speelterrein grenzend aan het gebouw. Zeer incidenteel vindt er een activiteit buiten het speelterrein plaats. Op die momenten zijn er naast de pedagogisch medewerkers altijd extra begeleiders aanwezig om de veiligheid te waarborgen. Deze activiteiten worden door de pedagogisch medewerkers voorbereid en besproken met de andere begeleiders.

Ouderbeleid

Een goed contact tussen de ouders en de pedagogisch medewerksters van de Voorschool vinden wij erg belangrijk. Ouders zijn immers degenen die verantwoordelijk zijn en blijven voor hun kinderen. Vandaar dat we een goede informatie-uitwisseling, overleg en afstemming met betrekking tot de aanpak van het individuele kind bevorderen. Zie hiervoor ook het kopje 'Mentorschap'. Graag horen we van de ouders informatie van thuis die belangrijk kan zijn voor het functioneren van het kind in de groep. Hoe beter we weten wat een kind thuis heeft beleefd en hoe het zich thuis gedraagt, hoe beter we het kunnen begeleiden. Wij nemen daarom de tijd voor de breng- en haal gesprekken met de ouders en zijn bereid een afspraak voor een gesprek op een ander moment te maken. De ouder kan de pedagogisch medewerkster informeren in het geval dat er thuis problemen zijn met de peuter. De ouder kan ook vragen stellen over het gedrag van de peuter, thuis of op de Voorschool. De Voorschool hanteert een eigen planning voor de oudergesprekken. Naast het intake-gesprek (bij de peuter thuis) is er in ieder geval een gesprek na 3 maanden en een gesprek bij overdracht naar de basisschool. Ook is er aan het begin van een nieuw schooljaar een informatieavond voor ouders waarop de pedagogisch medewerkers uitleg geven over hetgeen gebeurt in onze Voorschool. Als een kind naar de basisschool

gaat, vindt er een gesprek tussen de pedagogisch medewerkster en ouders plaats waarin de KIJK-signalering wordt besproken.

Personeelsbeleid

De pedagogisch medewerkers zijn allen gekwalificeerd hebben twee pedagogisch medewerkers. De Voorschoolgroep waarin de kinderen met VVE-indicatie zitten heeft twee VVE-gekwalificeerde pedagogisch medewerkers. In geval van ziekte van één van de pedagogisch medewerkers wordt vervanging gerealiseerd door de inzet van één van de personeelsleden of door een invaller.

Vrijwilligersbeleid en stagiaires

Inzet van vrijwilligers en stagiaires kan plaatsvinden. Zij zullen dan onder begeleiding van de pedagogisch medewerkers ingezet worden voor ondersteunende taken en tellen niet mee voor de Beroepskracht Kind Ratio (BKR).

Veiligheid en gezondheid

Dit onderdeel is uitgewerkt in het beleidsplan Veiligheid en gezondheid. Het is onze taak te zorgen voor een goede en veilige speelomgeving. We hebben hiervoor huisregels samengesteld. Het speelmateriaal is aangeschaft via speciale onderwijs- en kinderopvangleveranciers.

Bij vermoeden van kindermishandeling wordt het protocol 'Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling' ingezet. De personeelsleden zijn op de hoogte van dit protocol en de inhoud ervan, en handelen ernaar in overleg met het Management Team van de school.

Klachtenregeling

Een goede onderlinge verstandhouding is van bijzonder groot belang. Daarom streven we naar een open communicatie met allen die bij de Voorschool betrokken zijn. Voor de inhoud van de klachtenregeling verwijzen we naar deze door ons opgestelde regeling.

Zindelijkheid

De kinderen die onze Voorschool bezoeken, hoeven niet zindelijk te zijn. Indien nodig worden ze verschoond tijdens de ochtend. Kinderen die zindelijk zijn, geven meestal zelf aan dat ze naar de wc moeten. Ze doen dit zo veel als mogelijk zelfstandig. Wel komt het vaak voor dat een pedagogisch medewerkster even helpt met een knoop dichtdoen of bretels vastmaken of iets dergelijks. Niet elk kind durft zelf te zeggen dat het naar de wc moet. Vaak is het voor een pedagogisch medewerkster wel duidelijk dat de peuter hoge nood heeft, en zal zij het kind naar de wc sturen. Kinderen die bezig zijn met zindelijk worden, stimuleren we om naar de wc te gaan. We dwingen ze niet, maar prijzen ze wel als het goed gaat. Tegelijk met het zindelijk worden, zijn we ook bezig met een stukje zelfredzaamheid: jezelf aankleden, zelf doortrekken en zelf handen wassen. Om dit in de groep bespreekbaar te maken, houden we zo nu en dan een kringgesprek over het naar de wc gaan. We kunnen de kinderen er dan ook op aanspreken als iets niet volgens afspraak gaat.

Hygiëne

We vinden hygiëne belangrijk op de Voorschool. Het kan ziektes voorkomen en zorgt voor een verzorgd geheel. Ten aanzien van de kinderen betekent dit onder andere:

- Vieze neuzen worden afgeveegd, de oudere kinderen stimuleren we om zelf hun neus af te vegen;

- Kinderen die een luier dragen worden, als ze een vuile luier hebben, regelmatig verschoond.
Ouders geven zelf de luier mee in een tas.
- Wanneer dit nodig is, geven we een kind schone kleren;
- We vertellen de kinderen dat ze hun hand voor hun mond moeten houden als ze hoesten.
- Als bij een oudere broer of zus op school hoofdluis wordt aangetroffen, doen de hoofdluismoeders ook controle in de beide Voorschoolgroepen.

De pedagogisch medewerkers zorgen dat de kinderen hun handen wassen na een plak- of verfwerkje, en maken ook de tafels weer schoon na een dergelijke activiteit.

's Avonds wordt er door schoonmaaksters gestofzuigd en tafels afgenomen. Dagelijks wordt de prullenbak geleegd en de vloer gedweild. Op deze manier proberen we het Voorschoollokaal zo schoon mogelijk te houden.

Ziekte

Kinderen die ziek zijn, mogen niet naar de Voorschool komen. De pedagogisch medewerkers zijn niet in staat om een ziek kind die zorg en aandacht te geven die het nodig heeft. Bovendien kan een ziek kind andere kinderen besmetten. Als een kind tijdens een dagdeel ziek wordt, wordt er naar de ouders gebeld met de vraag om hun kind op te komen halen. We vragen de ouders om hun kind af te melden als het ziek is, zodat de pedagogisch medewerkers weten dat het kind afwezig is.

Praktische informatie

Het is altijd mogelijk om informatie op te vragen over de Voorschool bij de pedagogisch medewerkers of het managementteam van de school. Ouders krijgen als hun kind naar de peutergroep komt welkomstasje met een informatieboekje over de Voorschool en de schoolgids. Het pedagogisch beleidsplan van onze Voorschool en andere relevante documenten zijn beschikbaar via onze website.

Voor plaatsing vullen de ouders het inschrijfformulier in en worden door de school uitgenodigd voor een gesprek. Nadat het aanmeldingsformulier op school is binnengekomen, wordt er een ontvangstbevestiging naar de ouders gestuurd. In principe wordt de groepsindeling door de school georganiseerd, omdat de kinderen met VVE-indicatie op afgesproken dagdelen verwacht worden. Indien kinderen langer dan zes maanden voor aanvang van het bezoek aan de Voorschool worden aangemeld, kan de school niet meteen zekerheid geven over de groepsindeling.

Als een peuter voor het eerst naar de Voorschool komt, is alles nieuw. Toch gaat elk kind hier verschillend mee om. Er zijn kinderen die staan te trappelen van enthousiasme, en er zijn kinderen die huilend binnengebracht worden. Daarom is de wenperiode voor elk kind anders, en is de aanpak ook verschillend. Over het algemeen is het voor een jonge peuter fijn als degene die het kind brengt even de tijd neemt om rond te kijken en op zijn/haar gemak probeert te stellen. Als het dan tijd is om afscheid te nemen, is het wel de bedoeling dat er ook echt afscheid genomen wordt. Een dikke knuffel, even zwaaien, vertellen wat mamma nu gaat doen, het kind moet weten waar het aan toe is. Het is dus niet de bedoeling dat mamma er tussen uit knijpt! Het ene kind zal hier genoeg mee nemen, een ander zal hartverscheurend huilen, een derde zal boos worden. Toch is het belangrijk om juist nu consequent te zijn, en als moeder niet meer terug te komen, of te twijfelen in het bijzijn van het kind. Na een korte of wat langere periode raakt elk kind gewend aan het afscheid. Ook tijdens de ochtend is het vaak nog wel even slikken voor een nieuweling. Komt mamma bijna, of komt ze helemaal niet meer? Alles went. Voor de pedagogisch medewerksters is het vaak even aftasten en observeren. Sommige peuters leren heel snel wat de regels zijn door naar anderen te kijken. Anderen moeten door de pedagogisch medewerksters wat vaker gecorrigeerd worden: wat zijnde regels, wat is opruimen, waarom moet je op je stoel blijven zitten in de kring. Juist in de eerste periode leert een peuter heel veel!

De datum waarop de peuter voor de eerste keer in de groep komt, wordt in overleg met ouders afgesproken. Zo kunnen ouders hun kind voorbereiden op de eerste Voorschool ochtend, en op deze kaart staat op welke dagdelen het kind mag komen. De kinderen mogen meteen twee dagdelen komen. Indien nodig kan om te wennen gestart worden met één dagdeel in de week. Kinderen die een VVE-indicatie hebben verwachten we drie dagdelen, zoals vastgelegd in de overeenkomst.

Kort na hun vierde verjaardag mogen de peuters instromen in een kleutergroep van de school.

Bezetting:

Maandag	Juf Rianne
Dinsdag	Juf Rianne/Juf Lenny
Donderdag	Juf Rianne/Juf Lenny

De groepen bestaan uit maximaal 16 peuters. Op maandag maximaal 8 peuters.